

Socialförvaltningen
Tjänsteskrivelse till socialnämnden

Datum:
2025-09-01

Diarienummer:
SCN-2025-00655

Handläggare:
Sandra Thorngren

Upphandling av stödboende för barn och unga

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

1. **att** uppdra till förvaltningen att inleda en ramupphandling av stödboende för barn och unga 16 – 20 år.

Ärendet

Socialnämnden har idag ramavtal gällande stödboende för barn och unga som löper från den 1 november 2022 till och med den 31 oktober 2026. Insatsen stödboende är en placeringsform omfattande eget boende med individanpassat stöd för barn och unga i åldern 16–20 år. Nämnden föreslås inleda arbetet med ett nytt ramavtal gällande stödboende för barn och unga.

Beredning

Ärendet har beretts av ansvarig strateg i samverkan med övriga delar av förvaltningens projektgrupp för upphandling av stödboende för barn och unga.

Föredragning

Socialförvaltningen har inlett en behovsanalys inför beslut om ny upphandling av stödboende för barn och unga. I det ingår att undersöka vilka krav som bör ställas och villkor som ska gälla samt om nuvarande inriktningar och nivåer behöver justeras. I detta ingår även en jämförelse med Addas ramavtal för stödboende. Adda inköpscentral AB är ett företag inom SKR som erbjuder ramavtal och dynamiska inköpssystem. Kommunen är ansluten till Adda och har möjlighet att använda sig av deras ramavtal vid avrop av insatser som ett alternativ till en egen upphandling.

Insatsen stödboende

Insatsen stödboende är en placeringsform som omfattar eget boende med individanpassat stöd för ungdomar 16–20 år. För ungdomar i åldern 16–17 år ska det finnas särskilda skäl för att de ska kunna placeras i stödboende. Insatsen riktar sig till individer som inte har behov av sådana vård- och behandlingsinsatser som motiverar placering på HVB och som samtidigt är så pass mogna och självständiga att familjehemsplacering inte är aktuellt.

Stödboende kan bestå av ett antal enskilda lägenheter och/eller en sammanhållen fastighet. Det huvudsakliga syftet med insatsen är att under trygga former träna och förbereda ungdomen för ett självständigt boende och vuxenliv. Insatsens längd och omfattning av stöd avgörs utifrån en individuell behovsprövning.

Insatsen omfattas av tillståndsplikt från Inspektionen för vård och omsorg, IVO, och bestämmelser kopplat till detta, så som att verksamheten ska bedrivas enligt socialtjänstlagen samt att det finns särskilda krav på föreståndare. Verksamheten ska också bedrivas i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om stödboende, som bland annat reglerar inskrivning, genomförande samt krav på bemanning och personalens kompetens.

Målgrupp för insatsen stödboende omfattar:

- Barn och unga som varit placerade för social problematik och har ett mindre vårdbehov.
- Barn och unga som lever i en konfliktfylld eller på annat sätt otillfredsställande hemsituation.
- Barn och unga som kommit som ensamkommande barn till Sverige.

Även andra målgrupper kan förekomma efter individuell bedömning.

Socialnämndens ramavtal

Socialnämnden har idag ramavtal gällande stödboende för barn och unga som löper från den 1 november 2022 till och med den 31 oktober 2026. Ramavtalet omfattar 46 leverantörer i primärt Mälarreregionen men även andra delar av landet.

Socialnämnden har tidigare haft stödboenden i egen regi både bestående av egna lägenheter och i sammanhållna lokaler med delade utrymmen. Verksamheterna är idag avvecklade till stor del med anledning av det kraftigt minskade antalet ensamkommande barn och unga som anvisas till kommunen. Idag placeras ensamkommande barn och unga primärt på Östra Aros HVB som i vårdupplägget är den verksamhet som närmast kan liknas kollektivt stödboende i egen regi.

Under 2024 var ramavtalet avseende stödboende för barn och unga föremål för nämndens särskilda uppföljning. Urvalet av leverantörer baserades på nämndens inköpsvärde och antal placeringar och följdes upp i form av oanmälda besök, enkäter och intervjuer med relevanta personer i förvaltningen samt personal och ledning hos leverantörerna.

Sett till helheten var nöjdheten med leverantörerna i ramavtalet mycket hög i förvaltningen i form av gott samarbete, lättillgänglig personal, bra bemötande och att boendenas insatser lett till arbete, självförsörjning samt eget boende för de placerade. Sammantaget bedömdes verksamheterna hålla den kvalitet som krävs för att säkerställa en trygg och säker vård för de placerade.

Under åren 2023 och 2024 har nämnden haft 116 placeringar under 19 417 vårddygna i stödboende för barn och unga. Snittkostnaden låg för 2023 på 2460kr/dygn och för 2024 på 2682kr/dygn. Andel direktupphandlade insatser uppgår under åren till ett knappt tiotal. Det innebär en hög leverantörstrogenhet samt att behoven hos förvaltningen i mycket hög utsträckning har kunnat tillgodoses genom ramavtalet. I de fall direktupphandlingar har använts har det primärt rört sig om specifika behov kopplade till ett geografiskt läge där det saknats leverantörer inom ramavtalet.

I nämndens nuvarande ramavtal hanteras insatsens omfattning genom en nivåindelning i fyra stödnivåer, vilka är prissatta var för sig av leverantörerna.

- nivå 1, 3–5 effektiva timmar per vecka
- nivå 2, 6–15 effektiva timmar per vecka
- nivå 3, 16–25 effektiva timmar per vecka
- nivå 4, 26–35 effektiva timmar per vecka

Majoriteten av nämndens insatser inleds på nivå 3 eller 2 för att succesivt trappas ner utifrån den unges progression. Insattiden varierar men ligger i snitt omkring 150 - 200 dygn/placering.

Addas ramavtal

Addas avtal för stödboende löper från den första april 2023 till den sista mars 2027. Avtalet omfattar 104 leverantörer. Ett 40 tal leverantörer verkar i Mälarenregionen. Avseende krav på leverantörer är avtalet i allt väsentligt likt socialnämndens nuvarande avtal.

Ramavtalet är indelat i fyra olika anbudsområden, vilka är prissatta var för sig av leverantörerna:

- Stödboende, ålder 16–17 år
- Stödboende, ålder 18–20 år
- Stödboende för ensamkommande, ålder 16–17 år
- Stödboende för ensamkommande, ålder 18–20 år

Anbudspriserna i avtalet avser omfattningen 5–8 effektiva timmar /vecka och brukare. Om ytterligare stöd utöver detta behövs så hänvisas kommunerna och leverantörerna att teckna tilläggsavtal där det är upp till parterna att ingå en överenskommelse om priset i de enskilda fallen.

Priserna för stödboende i Addas avtal (omfattande 5–8 effektiva timmar/vecka) ligger mellan 1000–4800 kr/dygn med ett medianpris på 1795 kr/dygn. Priserna i nämndens nuvarande avtal för nivå 1 och 2 (omfattande 3–15 effektiva timmar/vecka) ligger mellan 987–6617 kr/dygn med ett medianpris på 1757 kr/dygn.

Ur Addas uppföljning följer att "Medelvärde av antal garanterade och erhållna timmar av enskild fysisk träff med personal varierar mycket mellan verksamheterna. Medelvärde är 6,5 timmar som garanteras men spannet är i intervallet 1–45 timmar/vecka. "

Bedömning

Ovanstående visar att det inte finns några stora skillnader i prisbilden för respektive upphandling. Nivåindelning av stödbehovets omfattning i nämndens ramavtal bedöms dock ge en högre grad av förutsägbarhet i prissättningen.

Den sammantagna bilden gör att det framstår som mer fördelaktigt för nämnden att genomföra en egen upphandling på området då man kan styra innehåll, uppföljning och dialog med leverantörerna mer självständigt samt då det i nuläget är oklart hur Addas kommande ramavtal för stödboende kommer att se ut efter den sista mars 2027.

Förvaltningens förslag är att inleda arbetet med ny upphandling av stödboende för barn och unga.

Barnkonsekvensanalys

Barn och unga är målgrupp för socialnämndens insatser i form av stödboende. En placering på stödboende syftar till att ge barn och unga med ett mindre omfattande behandlingsbehov förutsättningar till ett självständigt leverne. Vid upphandling är kunskap om målgruppen avgörande. Projektgruppen för upphandlingen är därför sammansatt av medarbetare med erfarenhet och kompetens om målgruppens behov.

Ekonomiska konsekvenser

Socialnämnden köper årligen stödboende till en kostnad av runt 20 miljoner kronor. Bedömning görs att det fortsättningsvis kommer att finnas ett behov av att upphandla stödboende och att ramavtal behövs i enlighet med Lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). Genom upphandling av eget ramavtal ges nämnden också bästa möjlighet till förutsägbarhet gällande pris och kvalitet för insatsen stödboende för barn och unga. Beslut om att inleda ramupphandling innebär i sig inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad den 1 september 2025

Socialförvaltningen

Tomas Odin
Förvaltningsdirektör